



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ερ. Φ.: 170

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Δημήτρη Κυριαζή
2. Υπουργείο Εξωτερικών

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 4511/24.4.2024 Ερώτηση με θέμα:
«Επιστροφή ιστορικών κειμηλίων Ιεράς Μονής Εικοσιφοινίσσης»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 4511/24.4.2024 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Δημήτρη Κυριαζή και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η επιστροφή των κειμηλίων που απομακρύνθηκαν από τις βουλγαρικές δυνάμεις από Μονές της Μακεδονίας και ευρίσκονται σε μουσεία και συλλογές της Βουλγαρίας αποτελεί ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα για την επίλυση του οποίου εργάζονται τόσο οι υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού όσο και του Υπουργείου Εξωτερικών, καθώς το θέμα απαιτεί ιδιαίτερους χειρισμούς. Το θέμα των κειμηλίων που έχουν κλαπεί από τις Μονές της Μακεδονίας συνεχίζει να απασχολεί και τις εκκλησιαστικές Αρχές που στέκονται αρωγοί στην προσπάθεια επιστροφής τους. Στο πλαίσιο αυτό επαναπατρίσθηκε ένα χειρόγραφο του 9ου αι., το οποίο παραδόθηκε στον Αρχιεπίσκοπο Αμερικής Δημήτριο από την Λουθηρανική Θεολογική Σχολή του Σικάγο και επαναπατρίσθηκε στις 3-12-2016. Ένα άλλο χειρόγραφο ευαγγέλιο του 10ου-11ου αι., κλεμμένο από την Ι.Μ. Εικοσιφοινίσσας, επεστράφη τον Σεπτέμβριο του 2022 από το Μουσείο της Βίβλου της Ουάσιγκτον, στην κατοχή του οποίου ήταν από το 2014.

Αναφορικά με το δεύτερο ερώτημα, διευκρινίζεται ότι η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2014/60 /ΕΕ «Σχετικά με την επιστροφή πολιτιστικών αγαθών, που έχουν απομακρυνθεί παράνομα από το έδαφος κράτους- μέλους» δεν μπορεί να αποτελέσει νομική βάση διεκδίκησης των συγκεκριμένων κειμηλίων, καθώς δεν έχει αναδρομική ισχύ. Ωστόσο, τόσο η Οδηγία, όσο και η Σύμβαση της Unesco του 1970 «Ληπτέα μέτρα για την απαγόρευση και παρεμπόδιση της παράνομης εισαγωγής, εξαγωγής και μεταβίβασης της κυριότητας πολιτιστικών αγαθών», την οποία έχει κυρώσει και η Βουλγαρία, αποτελούν βασικά κείμενα, καθώς θέτουν το πλαίσιο και τις αρχές για τις επιστροφές παρανόμως διακινήθοντων πολιτιστικών αγαθών που πρέπει να εφαρμόζει κάθε κράτος.

Όσον αφορά στο τρίτο ερώτημα, σχετικά με την κατάρτιση καταλόγου για τις αρχαιότητες και τα κειμήλια που εκλάπησαν κατά την περίοδο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου από μνημεία, μουσεία ή αρχαιολογικούς χώρους, επισημαίνεται ότι η Διεύθυνση Τεκμηρίωσης και Προστασίας Πολιτιστικών Αγαθών με τη συνεργασία των συναρμόδιων Υπηρεσιών του ΥΠΠΟ, συνεχίζει την έρευνα προκειμένου να αποκτήσει όσο το δυνατόν πιο πλήρη εικόνα και να καταρτίσει σχετικούς καταλόγους. Ωστόσο, σύμφωνα με την ανωτέρω Διεύθυνση, πρόκειται για ένα δύσκολο εγχείρημα, καθώς πολλά από τα κλαπέντα κινητά μνημεία δεν ήταν καταγεγραμμένα, οι πληροφορίες για τις κλοπές είναι γενικές και χωρίς στοιχεία για συγκεκριμένα αντικείμενα, ενώ

ένα μεγάλο ποσοστό αντικειμένων που απομακρύνθηκαν προήλθε από λαθρανασκαφές ή άλλες εκσκαφικές εργασίες από τα στρατεύματα κατοχής.

Εντούτοις, τα τελευταία χρόνια το ΥΠΠΟ έχει καταφέρει να επαναπατρίσει μεγάλο αριθμό κινητών μνημείων που απομακρύνθηκαν κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ενδεικτικά αναφέρονται πάνω από 10.000 αρχαία που είχαν βρεθεί σε ανασκαφή στην Μαγούλα Βισβίκη στη Θεσσαλία και επεστράφησαν από το Μουσείο Pfahlbau της Γερμανίας, 26 αντικείμενα που είχαν κλαπεί από το Στρωματογραφικό Μουσείο της Κνωσσού και επεστράφησαν από το Μουσείο του Πανεπιστημίου του Γκρατς της Αυστρίας, 71 από το Ρίμσινγκ της Βαυαρίας, 1 χρυσό σφραγιστικό δαχτυλίδι που είχε κλαπεί από το Μουσείο της Ρόδου και επαναπατρίστηκε από το Μουσείο Μεσογειακών και Ανατολικών Πολιτισμών της Στοκχόλμης, μία πρωτοκορινθιακή οινοχόη που είχε βρεθεί κατά την διάρκεια εργασιών στον Ισθμό της Κορίνθου και επιστράφηκε από το Μουσείο August Kestner του Αννόβερου.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΔΙΤΠΠΑ
4. ΕΦΑ Σερρών